

S tem sem spravlil v razgovor večino besedi in rekov, o katerih je bil g. urednik želel pojasnil; upam, da se oglasi še več svetovalcev, saj: kolikor ljudi, toliko misli. Stvar je vredna, da se premotri korenito, ker se tiče knjige, ki naj bi jo lahko umel morda ne ravno vsak, vendar pa vsak inteligenten Slovenec, dasi ni pravnik.

Prav zato pa končano delo gotovo še pregleda dober slovenski jezikoslovec, ki res dobro pozna naroden jezik, ker odločilne niso morda le kake pravilne končnice, ampak sklad besedi in stavkov.

Končno naj društveni odbor določi tudi pravopis, ali bodi zgolj Štrekljev, kakor je v IV., V. in VI. zvezku njegove zbirke ali bodi drugačen, za katero enotnost v knjigi treba seve zopet slovničarja.

Vsekakor upamo, da potrebni dober prevod leta 1911 res dočakamo natisnen.

Važne odločbe upravnega sodišča od l. 1876 do l. 1906.

Zbral in priredil **Štefan Lapajne**, c. kr. okrajni glavar v p.

XXIV. Raznovrstno.

(Konec.)

159. Lastnoročen podpis na vlogah v upravnem postopanju ni zakonito predpisan. (O. 3. januarja 1896 št. 42. Z XX/I št. 9186).

P. T. je vložil pritožbo zoper odlok v razlastitveni stvari. Deželna vlada jo je odklonila »a limine«, ker ni bila lastnoročno podpisana.

Upravno sodišče je ta odlok zaradi nezakonitosti razveljavilo iz naslednjih razlogov:

Ni nobene zakonite določbe, ki bi zahtevala lastnoročen podpis na vlogi v upravnem postopanju ali ki bi oblasti na-
lagala, da mora pristnost podpisa na vlogi preiskavati uradnim
potom.

V bistvu vsakega postopanja je pač, da se oblastvo prepriča, je li vloga od dotične stranke ali vsaj z njeno voljo vložena. Ako o tem oblastvo dvomi, si mora jasnost pridobiti z zaslišanjem stranke, na nikak način pa ni oblastvo upravičeno, samo zaradi dvomov vlogo odkloniti.

160. Obveznost gospodarja v povrnitev oskrbovalnih stroškov za posla, ki je obolel vsled krivde tretje osebe. (O. 27. junija 1902 št. 5882 št. XXVI. št. 1162/A).

Ministrstvo notranjih stvari je instančnim potom odločilo, da je gospodar F. N. dolžan za hlapca D., v javni bolnici oskrbovanega, plačati bolniške stroške 44 K 80 h.

Pritožitelj F. N. ne oporeka, da je bil navedeni hlapec v njegovih službi in da ni bil doma oskrbovan, meni pa, da ni obvezan, bolniške stroške povrniti, ker je hlapec obolel vsled telesne poškodbe, prizadejane mu od B-a. Po §-u 20 poselskega reda (za Češko), meni pritožitelj, je dolžnost gospodarjeva, plačati bolniške stroške, le subsidijarna, ako ni tretje osebe, katera je neposredno dolžna te stroške trpeti. Kjer pa zadeva krivda tretjo osebo, mora ta v zmislu §-a 1293 obč. drž. zak. te stroške plačati.

Upravno sodišče pa je pritožbo iz nastopnih razlogov zavrnilo:

Poselski red določuje v §-u 20 splošno, da mora gospodar, ako posel zbolí, skrbeti za lečenje in oskrbo njegovo najmanj 4 tedne. Kake omejitve, ako namreč gospodarja ne zadeva nikaka krivda, ne pozna zakon. Še celo, ako je posel bolezen sam zakrivil, ni gospodar prost obveznosti, za posla bolniške stroške plačati; v tem slučaju mu zakon le dovoljuje, da sme gospodar bolniške stroške od mezde odtegniti. Nasproti pa je gospodar obvezan v vsakem slučaju, ako je posel vsled krivde tretje osebe obolel.

Sklicevanje pritožbe na predpise občnega državlanskega zakonika o povrnitvi škode je povsem neumestno, ker sme iz teh določb le oboleli posel svoje pravice izvajati napram tretji osebi; te pravne zahteve posla pa niso v nikakem stiku z dolžnostmi gospodarja, ki izvirajo iz javnega prava.

161. Pokojnina vdove v zmislu §-a 17 zakona z dne 14. maja 1896 št. 76 d. z., če je zakon ločen iz obojestranske krivde (O. 15. oktobra 1902 št. 8682, Z XXVI. št. 1260/A).

Vdova K. G. je zahtevala pokojnino po umrlem možu, ki je bil stalno nameščen pismonoša. Zakon je bil svoječasno sodno ločen iz obojestranske krivde. Trgovsko ministrstvo je zahtevo odklonilo.

Upravno sodišče pa je pritožbi K. G. ugodilo ter odlok trgovskega ministrstva radi nezakonitosti iz nastopnih razlogov razveljavilo:

Izpodbijani odlok sloni na pravnem nazoru, da v zmislu §-a 17 zakona z dne 14. maja 1896 št. 76 d. z. ne pristojajo ločeni ženi po smrti moževi pokojnina tudi takrat, ako je ločitev zakona vdova sama zakrivila, ali pa, ako jo sploh krivda v tem pogledu zadeva.

Ta pravni nazor pa ne velja. Po starejših penzijskih predpisih je bila vdova od penzije izključena, ako je bila od moža ločena in ni mogla dokazati, da ni kriva ločitve zakona. Novi zakon pa v §-u 17 točka 2 v korist vdov pravi, da izgubi vdova državnega uslužbenca pravico do penzije le takrat, ako se je izrekla ločitev zakona dokazano le iz njene krivde.

Že iz tega besedila je videti, da drugi slučajji, ako se je namreč zvršila ločitev na podlagi krivde pokojnega soproga ali iz obojestranske krivde, ne pridejo v poštev. Za tako razlago govori pa še posebno dvorni dekret z dne 23. avg. 1819 v §-u 12, da je namreč v sodbi, s katero se ločitev zakona izreče, vsakokrat izrecno navesti, je li eden ali drugi, ali sta oba, ali ni nobeden zakonskih kriv izrečene ločitve. Izmed teh štirih slučajev je v §-u 17 zgoraj navedenega zakona, pri katerem se je očitvidno oziralo na ta dvorni dekret, naveden samo slučaj, v katerem zadeva krivda ločeno soprogo.

Iz teh razlogov je bilo izpodbijani odlok razveljaviti.

162. Za volilno pravico velikega posestva v okrajni zastop je merodajen vpis v zemljiško knjigo (Štajersko). (O. 22. oktobra 1903 št. 10.649. Z. XXVII. št. 2058 A).

A. G., posestnici v M., je došel od okrajnega glavarstva v B. dekret, da je vsled vložene reklamacije izbrisana iz imenika velikega posestva za bodoče volitve v okrajni zastop, ker je z izročilno pogodbo z dne 9. februarja 1902 izročila posestvo otrokoma F. in A. G. in ker torej ni več predpogoja za volilno pra-

vico v zmislu §-a 12 zakona z dne 14. junija 1866 št. 19 d. z. (za Štajersko).

V pritožbi na upravno sodišče je pritožiteljica predložila zemljiškoknjižni izpisek, iz katerega je razvideti, da je ona še vedno zemljiškoknjižna lastnica posestva vložka 12 k. o. B, da je sicer glasom pogodbe z dne 9. februarja res izročila posestvo F. in A. G. s pridržkom gospodarstva, da ta izročilna pogodba še ni vknjižena in da je njo še vedno smatrati za lastnico zemljišča, od katerega plačuje 60 gl. direktnega davka.

Upravno sodišče je smatralo to pritožbo za upravičeno ter je izpodbijani odlok iz nastopnih razlogov razveljavilo:

Na podstavi zakona z dne 14. junija 1866 d. z. št. 19 za okrajne zastope izdani volilni red sloni na zastopstvu interesov. Ena teh skupin je veliko posestvo. Volilna pravica v tej skupini je urejena na podstavi §-a 12 navedenega zakona, po katerem so v tej skupini upravičeni k volitvi avstrijski posestniki, ki plačujejo od svojih, v okraju ležečih posestev zemljiškega in hišnega davka 60 gl.

Tako po besedilu tega zakona, kakor tudi po zgoraj navedenem načelu ni volilna pravica na nikak drug pogoj navezana, nego le na posestvo in predpisano davčno vsoto.

Po §-u 321 obč. drž. zakonika se pa v onih deželah, kjer so deželne deske, mestne ali zemljiške knjige, pravna posest nepremičnih stvari ne more drugače pridobiti, kakor z vknjižbo v javno knjigo.

S pogodbo, s katero je sedanji pravni posestnik, če tudi z izrecnim privoljenjem nemudnega prepisa v zemljiško knjigo, izročil svoje posestvo drugi osebi v last, še ni le-ta dobila pravne posesti zemljišča, ampak samo pravni naslov. S tako pogodbo se pač ustvarjajo osebne pravice in obveznosti med strankami, ki so pogodbo sklenile, ne pa stvarne pravice na zunaj in napram tretjim osebam.

Ker je pa bila pritožiteljica A. G. 5. avgusta 1902, na dan, ko so bili volilni imeniki javno na vpogled razgrnjeni — to je neizpodbijano in iz spisov razvidno — še vedno zemljiškoknjižna lastnica zgoraj navedenega posestva in ji je bil tudi davek predpisan, tedaj ob pravilni razlagi zakona ni nikogar drugega, kakor le pritožiteljico smatrati za upravičeno volilko.

163. Sodelovanje občin pri vročevanju sodnih spisov spada v izročeno področje občin. (O. 2. junija 1905 št. 6193. Z. XXIX. št. 3604.)

Občinski odbor v Kanalu (na Goriškem) je odklonil vsako sodelovanje pri vročevanju sodnih odlokov.

Okrajno glavarstvo in namestništvo v Trstu sta dogovorno z deželnim odborom goriškim ta sklep v zmislu §-a 92 občinskega reda (za Goriško) razveljavila.

Ministrstvo notranjih stvari je priziv občinskega odbora zavrnilo, uvaževaje, da sicer občine niso vobče zavezane, praviloma vročevati spise, a da je sodelovanje pri vročevanju spisov utemeljeno v §-u 213 ces. pat. z dne 3. maja 1853 št. 81 d. z. in v §-u 26 kaz. pravnega reda, oziroma v §-u 88 zakona z dne 1. avgusta 1895 št. 113 in na podlagi tega zakona izdane ministrske naredbe z dne 5. maja 1897 št. 112, glasom kojih so občine dolžne po okoliščinah vročevati kazenske, kakor tudi civilno-pravne spise. Vsled tega pa je dotični občinski sklep, s katerim se je vročevanje sodnih sklepov enkrat za vselej in brezpogojno odklonilo, v protislovju z veljavnimi zakoni.

V pritožbi na upravno sodišče je izvajala občina Kanal, da se more dolžnost, vročevati sodne spise, izreči le na podlagi deželnega zakonodajstva, to se pa v tem slučaju ni zgodilo. Tudi so dotične zakonske določbe merodajne le kot ukazi za sodišča, ne pa kot ukazi za občine, in naročila deželnega odbora, s katerimi se je to breme naložilo občinam, ne morejo nadomestovati deželnega zakona.

Samo s tem ugovorom se je pečalo upravno sodišče ter pritožbo zaradi neutemeljenosti zavrnilo iz nastopnih razlogov.

Res je sicer ureditev občinskih zadev podvržena deželnemu zakonodajstvu, napačno bi pa bilo iz tega izvajati, da bi bile občinam po državnem zakonodajstvu naložene dolžnosti zanje šele takrat obvezne, ako jih tudi deželno zakonodajstvo v svoje zakone sprejme.

Take omejitve državnega zakonodajstva ne pozna avstrijska ustava, seveda izvzemši slučaje, kjer ima državno zakonodajstvo posebno določbo, n. pr. ako je uveljavljenje državnega zakona odvisno od deželnega zakona, ali pa kjer državni zakon določa le splošna načela, izvršitev pa prepušča deželnemu zakonodajstvu.

V daljnji ugovor, da ne more deželni odbor na mestu deželnega zakona zavezavati, se torej ni spuščati.

Ker se pa ne glasi sklep, v katerih slučajih je občina Kanal obvezana, sodne spise vročevati, v katerih pa ne, je bila državna oblast upravičena razveljaviti načelno odklonitev vročevanja spisov, in ni našlo upravno sodišče ničesar proti zakonu v odlokih upravnih oblastev.

Pripomnja: Ta rzsodba je načeloma velike važnosti, ker je s tem občinam naloženo veliko in občutno breme, katero bi sicer morala trpeti državna oblast.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Nadomestna vročba v zmislu §-a 103 c. pr. r. je tudi pri pogojnih plačilnih poveljih izključena. Pri obvezi zastran stroškov ne gre za krivdo, ampak glasom temeljne določbe §-a 41 c. pr. r. samo za to, kdo je stroške povzročil.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani je s sklepom z dne 5. julija 1910 E 1792/10 Tomažu J. proti Jakobu D. na podlagi (domnevno) pravomočnega plačilnega povelja od 11. julija 1910 M II 237/10-1 (poštna dostavitev) v izterjanje njegove izvršljive terjatve dovolilo izvršbo z rubežem premičnin, ki se je naposled opravil dne 26. julija 1910, in določilo prodajo s sklepom 28. julija 1910 z. št. 2.

Zavezanec Jakob D. pa je vložil zoper dovolitev rekurz, trdeč, da se plačilno povelje njemu ni nikoli dostavilo; na povratnici je podpisano res njegovo ime, on pa sploh ne zna pisati, ampak bi mogel povratnico samo podkrižati; kdo da je povratnico podpisal, mu ni znano. Skliceval se je na to, da veljajo v zmislu člena XXVIII. točke 2 uvodnega zakona k civilnopravdnemu redu za dostavitev pogojnih plačilnih povelj isti predpisi, kakor za dostavitev tožeb v lastne roke (§ 106 c. pr. r.). Predlagal je 1. naj se razveljavi dovolilni sklep in zavrne izvršilni